

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ
ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԳՄՍ
«ԵՐԵՎԱՆԻ ԼԵՈՅԻ ԱՆՎԱՆ 2.65 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ»
ՊՈԱԿ

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

Առարկա Ինֆորմատիկա

Մասնակից Սարգսյան Դոնարա

Ղեկավար Կոստանդյան Գայանե

Թեմա «Ուսուցչի առարկայական և մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների կատարելագործումը ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքների ընթացքում:»

Երևան, 2023թ.

Բովանդակություն

Բովանդակություն.....	1
Ներածություն	2
Գլուխ 1. Ուսուցիչների առարկայական և մասնագիտական հմտությունների կատարելագործում	4
Գլուխ 2. Հարցում և արդյունքների դիտատարկում հետազոտական աշխատանք կատարող /կատարած ուսուցիչների շրջանում	11
Եզրակացություն	15
Օգտագործված գրականության ցանկ	16

Ներածություն

Հայաստանի հանրակրթության ոլորտի վերջին տարիների բարեփոխումներում առանցքային տեղ են գրավում ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման և կրթության բովանդակության ոլորտի բարեփոխումները: Հայաստանի կրթական համակարգում ընթացող բարեփոխումների արդյունավետությամբ է մեծապես պայմանավորված մեր երկրի ապագա զարգացումը: Միջազգային փորձը վկայում է, որ կրթության ոլորտում հաջողության հասնելու համար կարևոր է ունենալ բարձրակարգ ուսուցչական կազմ և ժամանակի պահանջներին համապատասխանող, աշակերտների սովորելու ցանկությունը խթանող բովանդակություն: Եթե կրթական համակարգը չունենա բարձրակարգ մանկավարժական կազմ և որակյալ ուսումնական բովանդակություն, ապա հասարակությունը իր կրթական պահանջմունքները բավարարելու է դպրոցից դուրս, իսկ վերջինս դառնալու է ձևական և անարդյունավետ հաստատություն: Առաջնահերթ առաջադրանք նկատվում է ուսուցիչների մասնագիտական մակարդակի բարձրացում և ժամանակակից կյանքի կարիքները բավարարող մանկավարժական կազմի ձևավորում: Այսօր մեծացել է բարձր որակավորում ունեցող, ստեղծագործ աշխատող, սոցիալապես ակտիվ և մրցունակ ուսուցչի պահանջարկը, որն ի վիճակի է կրթել սոցիալականացված մարդ արագ փոփոխվող աշխարհում: Վերջին շրջանում հաճախակի են հնչում արտահայտություններ՝ կյանքի որակ, կրթության որակ, սոցիալական հաջողություն, կրթության որակի բարելավում: Իհարկե, դրան հնարավոր չէ հասնել առանց նորարարական տեխնոլոգիաների, ժամանակակից ուսումնական միջոցների ներդրման, ուսուցչի մասնագիտության հեղինակության բարձրացման, առաջավոր մանկավարժական փորձի բացահայտման և տարածման: Այս ամենին հնարավոր չէ հասնել առանց յուրաքանչյուր ուսուցչի պրոֆեսիոնալիզմի բարձրացման: Ուսուցչի մասնագիտական կարևոր որակները՝ քրտնաջան աշխատանք, աշխատանքային կարողություն, կարգապահություն, պատասխանատվություն, նպատակ դնելու և դրան հասնելու ուղիներ ընտրելու ունակություն, կազմակերպություն, համառություն, իրենց մասնագիտական մակարդակի համակարգված և համակարգված բարելավում. իրենց աշխատանքի որակը մշտապես բարելավելու ցանկություն և այլն: Լավ ուսուցչի անձնական որակներն են մարդասիրություն, ինքնատիրապետում, կարգապահություն, վարքի ճկունություն,

զաղափարական համոզմունք, քաղաքացիություն, նախաձեռնություն, պարկեշտություն, անկեղծություն, ինքնակատարելագործման ձգտում: Մասնագիտական և առարկայական զարգացման կատարելագործումը իրենից ենթադրում է ակտիվ մասնակցություն մեթոդական միավորումներին, ուսուցիչների խորհուրդներին, սեմինարներին, գիտաժողովներին, վարպետության դասերի աշխատանքներին, ժամանակակից տիրապետում կրթական տեխնոլոգիաներին, մեթոդական տեխնիկային, մանկավարժական գործիքներին և իհարկե հետազոտական աշխատանքներին: Ուսուցիչների մասնագիտական կարողությունների բարելավման հարցի արդիականությունը պայմանավորված է ժամանակակից աշխարհում մասնագետների բարոյական արժեզրկման և գիտելիքների ու հմտությունների հնացման արագացող գործընթացով: Ամերիկացի գիտնականների կարծիքով՝ տարեկան թարմացվում է տեսական գիտելիքների 5%-ը և մասնագիտական գիտելիքների 20%-ը, որոնք պետք է տիրապետի մասնագետը: Մասնագիտական կոմպետենտությունը ուսուցչի որակյալ աշխատանքի ցուցիչներից է: Նրա մասնագիտական մակարդակի բարելավումը յուրաքանչյուր ուսուցչի առաջնահերթ պարտականությունն է:

Մասնագիտական և առարկայական հմտությունների կատարելագործումը հնարավոր է իրականացնել վերապատրաստումների միջոցով, տարբեր դասընթացներին մասնակցելու միջոցով, ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքների ընթացքում: Ուսուցիչների վերապատրաստումները Հայաստանում դիտարկվում են որպես մասնագիտական զարգացման հիմնական բաղադրիչ: Ուսուցչի մասնագիտական վերապատրաստումը մասնագիտացման հատուկ կազմակերպված գործընթաց է և առարկայի մասնագիտական և մանկավարժական գիտելիքների համակարգի, մասնագիտական գործունեության տեխնոլոգիաների, ստեղծագործական գործունեության իրականացման փորձի և մանկավարժական մշակույթի նկատմամբ մոտիվացիոն և արժեքային վերաբերմունքի յուրացման արդյունք: Հետազոտական աշխատանքի նպատակն է ուսումնասիրել ուսուցիչների հետազոտական և ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու արդյունավետությունը և այդ աշխատանքների կատարման արդյունքում նրանց մասնագիտական և առարկայական հմտությունների կատարելագործումը:

Գլուխ 1. Ուսուցիչների առարկայական և մասնագիտական հմտությունների կատարելագործում

Կրթության ոլորտում անընդհատ կատարվող բարեփոխումները ենթադրում են ուսուցիչների որակի հետագա բարելավում, ուսուցիչների վերապատրաստման և մասնագիտական զարգացման միջոցով: Հիմնական նպատակն է՝ բարձրացնել հանրակրթության որակը ուսուցիչների մասնագիտական գիտելիքների ու մանկավարժական հմտությունների շարունակական զարգացման միջոցով և մանկավարժի մասնագիտության վարկանիշը՝ աշխատանքի պայմանների բարելավման միջոցով:

Հիմնական խնդիրները հետևյալն են:

1. Ստեղծել պայմաններ ուսուցիչների շարունակական մասնագիտական զարգացման համար և մշակել ուսուցիչների որակավորմանը ներկայացվող նոր իրավանորմատիվային պահանջներ՝ ապահովելով նրանց մասնագիտական կատարելագործմանն ուղղված վերապատրաստումներ 5 տարի պարբերականությամբ:

2. Սահմանել յուրաքանչյուր տարի վերապատրաստվող ուսուցիչների թվաքանակը՝ ըստ առարկաների և ըստ մարզերի, ինչը կօժանդակի ուսուցիչների վերապատրաստման գործընթացի պլանավորմանը:

3. Կազմակերպել ուսուցիչների մասնագիտական կատարելագործման և որակավորման բարձրացման դասընթացներ, որոնք կտարբերվեն բովանդակությամբ, կազմակերպման ձևերով ու տևողությամբ՝ ըստ ուսուցիչների կարիքների:

Ուսուցիչների վերապատրաստումներին մասնակցելը ենթադրում է հետևյալ նպատակները՝

- ուսուցչի համար գիտելիքների նորացման, թարմացման, ուսուցման մշտական պրոցեսի մեջ գտնվելու, կատարելագործման կարևորումը,
- ինքնահաստատվելու, ուժերը չափելու, որպես ուսուցիչ սեփական մակարդակը պատկերացնելու մտադրությունը,

- ատեստավորվելու ցանկությունը, որոշ դեպքերում՝ տարակարգին դիմելու ցանկությունը,
- այլ ուսուցիչների հետ փորձի փոխանակումը

Ուսուցիչների գերակշիռ մեծամասնության պատկերացումները վերապատրաստումների նպատակների մասին հիմնականում համընկնում են վերապատրաստումների բուն նպատակներին:

Ըստ ուսուցիչների՝ վերապատրաստումների գլխավոր նպատակն է՝

- ծանոթացնել ուսուցիչներին կրթական ներկա փոփոխություններին,
- մշտապես զարգացնել և ուսուցանել ուսուցիչներին՝ ծանոթացնելով տարբեր ոլորտներում նորույթներին, փոփոխություններին,
- «Ժամանակաշրջանի ոգուն» համահունչ դարձնել ուսուցիչներին, քանի որ ներկա սերունդների պահանջները, տրամաբանությունը, ըստ ուսուցիչների, այլ են և պահանջում են նոր մոտեցումներ, մեթոդներ և այլն:

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը հանրային քննարկման է ներկայացրել հանրակրթական ուսումնական հաստատության ուսուցչի մասնագիտական չափանիշները սահմանելու մասին նախագիծը: Նախագծով ներկայացվող կարգավորումներով առաջարկվում է ուսուցչի մասնագիտական չափանիշը դիտարկել զարգացման ոլորտների, մասնագիտական գործունեության ձևերի, կարողունակության մակարդակների և մանկավարժի բնութագրերի տեսանկյունից: Ուսուցչի մասնագիտական չափանիշների համար սահմանվել է զարգացման չորս ոլորտ՝ առարկայի իմացություն, դասավանդման մեթոդամանկավարժական (պրակտիկ) կարողություններ, սովորողին ցուցաբերվող աջակցություն, ինքնազարգացում և մանկավարժական համայնքի հզորացում:

Յուրաքանչյուր մասնագիտական գործունեության ձևի համար սահմանվել են հստակ և չափելի կարողունակություններ: Յուրաքանչյուր զարգացման ոլորտի շրջանակում յուրաքանչյուր մասնագիտական գործունեության ձևի մասով ուսուցիչը կարող է դրսևորել կարողունակության հետևյալ չորս մակարդակներից որևէ մեկը.

- տարրական մակարդակ, որի պարագայում ուսուցիչը գիտի և հիմնականում կարողանում է կիրառել հանապատասխան կարողունակությունները,
- ձեռնահասության մակարդակ, որի պարագայում ուսուցիչը կարողանում է ստեղծագործաբար կիրառել նշված կարողունակությունները՝ գործելով ըստ իրավիճակի նպատակահարմարության,
- տիրապետման մակարդակ, որի պարագայում ուսուցիչը կարողանում է նաև աջակցել այլ ուսուցիչներին՝ իրենց կարողունակությունների բարելավման ուղղությամբ՝ հանդես գալով իբրև վերապատրաստող, մենթոր և այլն,
- փորձագետի մակարդակ, որի պարագայում ուսուցիչը հանդես է գալիս մանկավարժական գործունեության նոր մոտեցումների մշակման և ներդրման առաջարկություններով, իրականացնում է հետազոտական ակտիվ աշխատանք՝ ինչպես սեփական, այնպես էլ մանկավարժական գործունեության բարելավման ուղղությամբ:

Ուսումնադասատիարակչական գործընթացի արդյունավետությունը, սովորողների ուսման որակը, արժեքային կողմնորոշումների ձևավորումը պայմանավորված է ուսուցչի մասնագիտական և անձնային որակների համալիրի առկայությամբ:

Ժամանակակից մասնագիտական կրթության համակարգը հիմնվում է մանկավարժական նոր՝ սովորողակենտրոն հարացույցի և կոմպետենտային, համակարգային, մարդասիրական մոտեցումների վրա:

Կոմպետենտությունը գործունեության սուբյեկտի ձեռքբերումն է, որը ենթադրում է համապիտանի (ունիվերսալ) գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների, ընդունակությունների և անձնային որակների դրսևորում: Կոմպետենտությունը ձևավորված կոմպետենցիաների համակարգն է: Իսկ կոմպետենցիան ուսուցչի մասնագիտական գիտելիքների, կարողությունների, անձնային որակների, գործնական փորձառության որոշակի մակարդակն է, որն էլ որոշում է նրա՝ մանկավարժական գործունեությանը պատրաստ լինելը:

Ժամանակակից կրթությունն ուղղված է սովորողների մտածողության, մասնագիտական նախաձեռնողականության, ինքնուրույնության զարգացմանը ինչը

կապահովի մրցունակ մասնագետի պատրաստումը: Այդպիսի մասնագետը ունակ կլինի հարմարվել ցանկացած սոցիալական միջավայրին, ծավալել աշխատանքային որոշակի գործունեություն, ինքնակրթվել և ինքնուրույնանալ: Կրթական մի շարք փաստաթղթերում նշվում է, որ զարգացող հասարակությանը պետք են կրթված, բարոյական, նախաձեռնող անձինք, ովքեր տարբեր իրավիճակներում ունակ են համապատասխան որոշումներ կայացնել: Կրթական գործընթացում, որպես երաշխավոր, ինքնուրույն մտածողության ձևավորող ու գործունեության արդյունքների կանխատեսող հանդիսանում է ուսուցիչը: Հենց այդ պատճառով բարձրացել է պահանջարկը որակյալ, ստեղծագործական մտածողություն ունեցող, կոմպետենտ ու նախաձեռնող, մրցունակ ուսուցչի նկատմամբ, ով ունակ է արդի, դինամիկ աշխարհում ձևավորել համակողմանի զարգացած անձնավորություն: Ուսուցչի մասնագիտական կոմպետենտության զարգացման անհրաժեշտությունը բխում է վերոնշյալ խնդիրների՝ հնարավորինս արագ լուծման անհրաժեշտությունից: Ընդհանուր առմամբ, կոմպետենտ է համարվում այն անձը, ով մոբիլիզացիոն և գործառնական ոլորտներում տիրապետում է մասնագիտական գործունեության նորմերին, արդյունավետորեն, բարձր արտադրողականությամբ իրականացնում է աշխատանքային գործունեություն՝ հետևելով բարձր ստանդարտների, ինչպես նաև վարպետության ձգտելով՝ ինքնուրույն կառուցում է պրոֆեսիոնալ աշխատանքային սցենար, ունենում է մասնագիտական կայունացման նպատակակետ, իր մասնագիտությամբ ձգտում է անձի անհատականության զարգացմանը, մասնագիտական փորձը հարստացնում է յուրօրինակ ստեղծագործական ներդրումով, նպաստում է հասարակության մեջ տվյալ մասնագիտության հեղինակության բարձրացմանն ու հետաքրքրության առաջացմանը:

Մանկավարժական կոմպետենտությունն ասելով՝ հասկանում ենք մասնագիտական գործունեության ընթացքում ուսուցչի տեսական և պրակտիկ գիտելիքների համակցումը: Ըստ Լ. Յու. Կիվցովի՝ «Մասնագիտական կոմպետենտությունը մասնագետի ինտեգրված հատկանիշ է ունեցած գիտելիքների, հնարավորությունների, կարողությունների մակարդակի հիման վրա, ինչն ուղենիշ է հանդիսանում դեպի մասնագիտական արհեստավարժություն»: Մանկավարժի արհեստավարժությունը դիտարկվում է որպես առարկայական, մեթոդական, հոգեբանամանկավարժական գիտելիքների, կարողությունների, անձնային որակների

ամբողջություն և մասնագիտական զարգացման արդյունք: «Մասնագիտական զարգացումը դիտվում է որպես մասնագիտական արհեստավարժության տանող հիմնական ուղի»: Ուսուցչի անձի զարգացումն ու արհեստավարժությունը փոխկապակցված են և փոխլրացնում են միմյանց:

Դպրոցի գերխնդիրն է կոմպետենտ մանակավարժ ունենալը, ով արագ հարմարվում է փոփոխություններին, կրեատիվ է, կողմնորոշվող, անընդհատ թարմացնում և ավելացնում է իր մասնագիտական գիտելիքները և պետության կողմից իրականացվող վերապատրաստումներն ուղղված են խնդրի լուծմանը:

Ուսուցիչը կրթության բարեփոխումների առանցքային դեմքն է: Մասնագիտական իրավասությունը բարելավելու ուղղությամբ աշխատանքը պետք է վերածվի մարդու անհատականության շարունակական զարգացման գործընթացի, դատողություններ անելու և ստաբեր գործողություններ կատարելու նրա կարողության: Այն պետք է ուսուցչին ապահովի իր մասին ըմբռնումով, նպաստի աշխատանքի գործընթացում սոցիալական դերի կատարմանը: Ուստի կրթական հաստատությունում կրթության որակի կառավարման հիմնական միջոցը համարում ենք մասնագիտական կարողությունների կատարելագործման աշխատանքները: Կրթության որակը սոցիալական կատեգորիա է, որը որոշում է ուսումնական հաստատություններում կրթական գործընթացի արդյունավետությունը, դրա համապատասխանությունը հասարակության կարիքներին և ակնկալիքներին երեխաների զարգացման գործում և ուսուցիչների մասնագիտական կարողությունները:

Այսօրվա պահանջները ստիպում են մեզ թարմ հայացք նետել ուսուցչի գործունեությանը՝ որպես կրթական գործընթացի առանցքային դեմքի: Ուսուցչի մասնագիտական կոմպետենտությունն այժմ դիտվում է մի կողմից՝ որպես մասնագիտական ուսուցման որակի չափանիշ, իսկ մյուս կողմից՝ որպես անհատականության հատկանիշ, որը բնութագրվում է աշխատանքային գործառույթների բարձր որակով կատարմամբ, աշխատանքի մշակույթով, միջանձնային հաղորդակցությամբ, մասնագիտական խնդիրները ակտիվորեն և ստեղծագործաբար լուծելու ունակությամբ:

Ուսուցչի մասնագիտական հմտությունները, որոնք կարող են կատարելագործվել ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքներ կատարելու ընթացքում, կարող ենք դասակարգել հետևյալ կերպ՝

- Տեխնոլոգիաների, մեթոդների, միջոցների, գործունեության ձևերի և դրանց կիրառման պայմանների իմացություն.
- Համակարգչային տեխնոլոգիաների տիրապետում:
- Գիտելիքները ստեղծագործաբար կիրառելու ունակություն:
- Դաստիարակչական և կրթական գործընթաց նախագծելու ունակություն:
- Իրենց գործունեության արդյունավետությունն ու արդյունքները վերլուծելու ունակություն:

Իսկ մեթոդական հմտությունները կարելի է ձևակերպել հետևյալ կերպ՝

- Ուսուցիչների տեսական և հոգեբանական պատրաստվածության բարձր մակարդակ
- Կրթական գործունեության մեջ նորարարական կողմնորոշման ձևավորում՝ հիմնված դասավանդման առաջավոր փորձի ուսումնասիրության, ընդհանրացման և տարածման վրա. Նոր կրթական ծրագրերի, կրթական պետական չափորոշիչների ուսումնասիրություն:
- Նոր կարգավորող փաստաթղթերի, ուսուցողական և մեթոդական նյութերի ուսումնասիրություն:

Հետևաբար, մասնագիտական կարողությունների կատարելագործումը լիովին համընկնում է մեթոդական աշխատանքի առաջադրանքների հետ: Մասնագիտական և առարկայական հմտությունների զարգացման մեջ կարևոր է նաև ուսուցիչների ինքնակրթությունը: Ինքնակրթությունը մեթոդական աշխատանքի ինտեգրալ համակարգի կարևոր օղակն է, մանկավարժների կողմից երեխաների հետ աշխատելու մեթոդների և տեխնիկայի ինքնուրույն ընկալման բարդ և ստեղծագործ գործընթաց: Հոգեբանական և մանկավարժական գրականության ուսումնասիրությունն ու վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ ինքնազարգացումը և ինքնակրթությունը կարևոր տեղ են զբաղեցնում ուսուցչի մասնագիտական աճում (Վ.Ի. Անդրեև, Յու.Կ. Բաբանսկի, Տ.Ի. Իլյինա, Վ.Գ. Մարալով, Լ.Ս. Միտինա, Է.Պ. Միլաշևիչ. եւ ուրիշներ) Ժամանակակից ուսուցչի առջև ծառայած խնդիրների

շրջանակն այնքան լայն է, որ նրանից պահանջվում է բարձր մասնագիտական, ստեղծագործական, հետազոտական ներուժ՝ առկա հոգեբանական, մանկավարժական և մեթոդական գրականության մեջ խնդիրների լուծումը գտնելու համար: Հետևաբար, արդիական է դառնում ուսուցչին հոգեբանական և մանկավարժական աջակցություն ցուցաբերելը, նրա ինքնագարգացումը կառավարելը, մեթոդական աշխատանքի համակարգ տրամադրելը, որն ուղղված է այս զարգացմանը խթանող ինտեգրալ կրթական տարածքի ստեղծմանը: Ինքնագարգացման ակտիվ դիրք ունեցող ուսուցիչների համար մեծ խթան է վստահության վրա աշխատանքը, գործընկերների հետ փորձի փոխանակման հնարավորությունը, կրթական աշխատանքի այս կամ այն ուղղությամբ խորը աշխատանքի առաջարկը: Քանի որ մասնագիտական կրթության ժամանակակից ուսումնական հաստատությունը բարդ, բարձր կազմակերպված հաստատություն է, անհրաժեշտ է մշտական մոնիտորինգ և ստացված արդյունքների վերլուծություն ուսուցիչների մասնագիտական և մանկավարժական կարողությունների բարելավման համար: Հենց ուսուցիչն է տարբեր նորամուծությունները գործնականում իրականացնելու գլխավոր դեմքը, և նոր պայմաններում իրեն առաջադրված խնդիրները հաջողությամբ իրականացնելու համար նա պետք է ունենա մասնագիտական կարողությունների անհրաժեշտ մակարդակ: Ուսուցչի արհեստավարժության զարգացումն անհնար է դիտարկել առանց ուսուցչի ինքնակատարելագործման: Այս պարագայում առաջ է գալիս անձի մոտիվացիան, որը դիտվում է որպես գործոնների համակարգ, որոնք բնորոշում են մարդու վարքի ուղղությունը: Ուսուցչի մասնագիտական կոմպետենտության զարգացման համար անհրաժեշտ է ձևավորել ինքնակատարելագործման մոտիվացիա հանուն նոր գիտելիքների և մասնագիտական հմտությունների ձեռքբերման:

Ուսուցչի արհեստավարժության զարգացումն անհնար է դիտարկել առանց ուսուցչի ինքնակատարելագործման: Այս պարագայում առաջ է գալիս անձի մոտիվացիան, որը դիտվում է որպես գործոնների համակարգ, որոնք բնորոշում են մարդու վարքի ուղղությունը: Ուսուցչի մասնագիտական կոմպետենտության զարգացման համար անհրաժեշտ է ձևավորել ինքնակատարելագործման մոտիվացիա հանուն նոր գիտելիքների և մասնագիտական հմտությունների ձեռքբերման:

Գլուխ 2. Հարցում և արդյունքների դիտատարկում հետազոտական աշխատանք կատարող /կատարած ուսուցիչների շրջանում

Հետազոտությունը կատարել էմ որակական և քանակական հետևյալ մեթոդների գուգակցմամբ՝ վիճակագրության վերլուծություն, ուսուցիչների շրջանում հարցաթերթիկային հարցումներ (Google form):

Հարցաթերթի կազմման ժամանակ հետևել էմ մի քանի սկզբունքների:

Դրանք են՝ հարցաթերթում հարցերը պետք է հասկանալի և պարզ ձևակերպված լինեն:

- Հարցմանը մասնակցում են տարբեր տարիքային խմբերի, տարբեր առարկաներ դասավանդող մանկավարժներ :
- Հարցը պետք է ձևակերպված լինի հարցվողի մայրենի լեզվով՝ գրագետ, բայց ոչ բարդ լեզվով:
- Հարցը պետք է լինի միանշանակ՝ համեմատելի տեղեկատվություն ստանալու համար:
- Ուսուցիչների հարցում էմ անցկացրել՝ օգտագործելով հետևյալ հարցաթերթիկը՝ (Հավելված Նկար 1),

Հարցումն անցկացրել էմ տարբեր առարկաներ դասավանդող ուսուցիչների շրջանում:

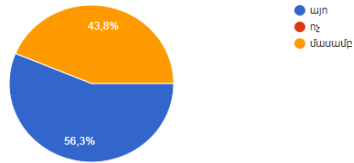
Հարցումների արդյունքում բացահայտեցի, որ հարցված ուսուցիչների կարծիքները գրեթե համընկնում էին:

Հետազոտական և ստեղծագործական աշխատանքները բարձրացնում և կատարելագործում են ուսուցիչների և՛ առարկայական, և՛ մասնագտական հմտությունները: Կատարված աշխատանքների արդյունքում խորը կերպով ուսումնասիրություն է կատարվում միջառարկայական ,միջմշակութային բնագավառներում, ուսումնասիրվում են տեսությունները , դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները, դասավանդման ընթացքում աշակերտների մոտ արժեհամակարգի ձևավորումները, ուսուցիչների փորձի փոխանակումը և այլն: Այդ պատճառով մանկավարժական հետազոտությունը թույլ է տալիս մեզ կառուցել կրթության տեսություն, որը բացատրում է կրթական փաստերը: Այս հետազոտությունը գիտական մանկավարժական առաջընթացի ճանապարհն է՝ ընդդեմ կրթական առասպելների, որոնք չեն հաստատվում նվազագույն փորձարարական վերլուծությամբ:

Մանկավարժական հետազոտությունը համարվում է արժեքավոր ուսուցման գործիք, որն ուժեղացնում է ուսումնական գործընթացը. Եթե ուսուցիչը օգտագործում է հետազոտություն պրակտիկայում, ապա այն բարելավում է իր կրթական գործունեության քննադատական արտացոլումը ուսումնական գործընթացում: հետազոտություն խթանում է քննադատական մտածողությունը, ստեղծագործական միտքը և դրա միջոցով ուսուցումն ակտիվանում է, այն նույնիսկ կարող է նպաստել պասիվ մասնագետների, նորարարությունների հանդեպ հետաքրքրասիրություն և նախաձեռնություն ձևավորել: Ուսուցիչը, ով ուսումնասիրում է, ուսուցանում է իմացության սեփական փորձից, նա ունի գիտելիքների զարգացման ինքնատիպ և հաջորդական պրակտիկա և առաջնորդում է իր աշակերտների գիտական և նորարարական ոգու ձևավորումը: Նա քննադատ-ռեֆլեկտիվ մտավորական է, որը վճռական է վերափոխելու սեփական իրականությունը:

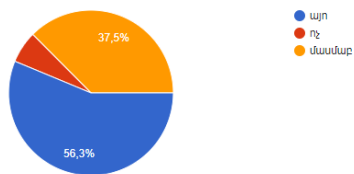
Հետազոտական աշխատանքի արդյունքները արդարացրել են իմ սպասելիքները

16 օրեթու

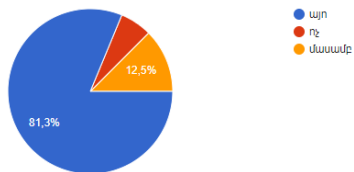
Ես առարկայական նոր գիտելիքներ եմ ձեռք բերել հետազոտական աշխատանքների ընթացքում:

16 օրեթու

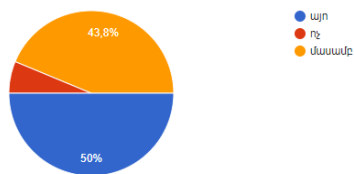
Ստեղծագործական աշխատանք կատարելը դրական ազդեցություն է թողել իմ մասնագիտական կարողությունների վրա:

16 օրեթու

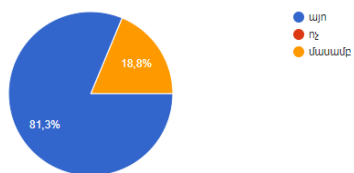
Հետազոտական աշխատանքի արդյունքները արդարացրել են իմ սպասելիքները:

16 օրեթու

Ձեռք բերված մասնագիտական հմտությունները կիրառելի են ուսումնական գործընթացում:

16 օրեթու

Աղյուսակ 1

Անվանում	Պատասխան		
	այո	ոչ	մասամբ
Հետազոտական աշխատանքի արդյունքները արդարացրել են իմ սպասելիքները	56.3	0	43.8
Ես առարկայական նոր գիտելիքներ եմ ձեռք բերել հետազոտական աշխատանքների ընթացքում:	56.3	6.2	37.5
Ստեղծագործական աշխատանք կատարելը դրական ազդեցություն է թողել իմ մասնագիտական կարողությունների վրա:	81.3	6.2	12.5
Հետազոտական աշխատանքի արդյունքները արդարացրել են իմ սպասելիքները:	50	6.2	43.8
Ձեռք բերված մասնագիտական հմտությունները կիրառելի են ուսումնական գործընթացում:	81.3	0	18.8

Եզրակացություն

Շատ կարևոր է, որ ուսուցիչն ինքը գիտակցի սեփական մասնագիտական կարողությունները բարելավելու անհրաժեշտությունը: Սա ենթադրում է մանկավարժական աճի համար մոտիվացնելու և բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու անհրաժեշտություն: Պետք է ստեղծել այնպիսի պայմաններ, որոնցում ուսուցիչը ինքնուրույն գիտակցում է սեփական մասնագիտական որակների մակարդակը բարելավելու անհրաժեշտությունը: Մասնագիտական կարողությունների զարգացումը մասնագիտական փորձի յուրացման և արդիականացման դինամիկ գործընթաց է, որը հանգեցնում է անհատական մասնագիտական որակների զարգացմանը, մասնագիտական փորձի կուտակմանը, որը ներառում է շարունակական զարգացում և ինքնակատարելագործում: Այսօրվա պահանջները ստիպում են մեզ թարմ հայացք նետել ուսուցչի գործունեությանը՝ որպես կրթական գործընթացի առանցքային դեմքի: Ուսուցչի մասնագիտական կոմպետենտությունն այժմ դիտվում է մի կողմից՝ որպես մասնագիտական ուսուցման որակի չափանիշ, իսկ մյուս կողմից՝ որպես անհատականության հատկանիշ, որը բնութագրվում է աշխատանքային գործառնությունների բարձր որակով կատարմամբ, աշխատանքի մշակույթով: Ուսումնական տարվա համար մանկավարժական կարողությունների կատարելագործմանն ուղղված աշխատանքներ պլանավորելիս հաշվի են առնվում ուսուցիչների կարծիքները: Ուսուցիչները մեծ մասամբ գոհ են շարունակական կրթական համակարգից: Ուսումնասիրելով հիմնախնդիրը՝ եկանք եզրակացության, որ ուսուցչի մասնագիտական կոմպետենտության զարգացումն արդի կրթական պահանջների արտացոլանքն է, որում մանկավարժական կոմպետենտությունը սահմանվում է որպես ուսուցչի գիտելիքների, կարողությունների, իրազեկությունների և մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակ, ինչը հնարավորություն է տալիս արդյունավետորեն գործել փոփոխվող սոցիալական, մշակութային և մասնագիտական իրավիճակներում:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Ասատրյան Լ.Թ. և ուրիշներ, Մանկավարժություն, Երևան, Արտագերս, 2017:
2. «Հետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական պահանջներ և դրանց ուսուցման մեթոդիկա» Ադամյան Ն.Վ.
3. «Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման և կրթության բովանդակության գնահատումը՝ Հայաստանում հնրակրթության բարեփոխումների համատեքստում» Սերոբ Խաչատրյան, Սիլվա Պետրոսյան, Գայանե Թերզյան
4. «Ուսուցիչների մասնագիտական կոմպետենտության զարգացումը որպես հիմնախնդիր» Սարգսյան Աննա
5. <https://aspu.am/website/images/files/Baxdasaryan%20Lilit.pdf>
6. <https://hy.warbletoncouncil.org>